

УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА ЛІТАРАТУРА ДО 30-РІЧЧЯ ВЕЛІКОГО ЖОВТНЯ

Л. СЯРПІЛІН

У гонар слаўнага трыццацігоддзя

Надходять векомпная дата — 30-годе-
дє вымага Кастрычніка, зьвесь герач-
ны совецкі народ рыхтуецца вартга ад-
значыць гэты слаўны ювілей сваей дзяр-
жавы. Дзеясна рыхтуецца да гэтай даты і
імяніцак Савецкай Украіны.

Надаўна адбылося адкрытае паса-
джанне Прэзідума Саюза совецкіх
імяніцак Украіны. Было вырашана да-
ручыць групе лепшых украінскіх паэтаў
падрыхтаваць тэкст пазмы — пазма вы-
дадзіма Сталіну ад украінскага народа.
Пазма пазма адлюстравачь асноўныя
этапы будаўніцтва савецкай дзяржавы,
даць уяўленне аб грандыёзным шляху,
які прайшла савецкая Украіна разам з
усёю савецкай рэспублікамі за тры дзе-
сяцігоддзі.

Створана спецыяльная камісія для пад-
рыхтоўкі тэкста пазмы. Узначальвае ка-
місія Андрэй Малышка. Пазма будзе вы-
шата на шоку рукамі вядомых паэраў
імяніцак Украіны і перададзіма ад імя
народа Украіны геніяльнаму творцу ўсіх
нашых перамог — вялікаму Сталіну.

Імяніцак Украіны пачалі падрыхтоў-
ку да слаўнай даты, прыкладна, варагда
таму назад. Лепшыя свае творы яны
прыважаць 30-годдзю Кастрычніка.
Украінскім выдавецтвам прапанавана за-
беспечыць савесасвое выданне гэтых
кніг.

Умоцнена працуць творчыя секцыі,
які абмяркоўваюць усе новыя творы з
тым, каб дапамагчы іх аўтарам пазбе-
гуць памыдак і недахопаў.

Сарад твораў, што абмяркоўваліся на
секцыі прозы, асаблівай увагі заслугоўвае
раман Юрыя Яноўскага «Жывае вада».
Гэта шырокае палатно, якое паказвае за-
ключны перыяд вайны і вызваленую ад
намецка-фашысцкіх захопнікаў Украіну.
У рамане многа герояў, многа чалавечых
дэсаў. Тут і выдатна вылісаныя батальныя
сізы і карціны аднаўлення; тут стаіцца
Украіна — Кіеў і украінскі калгас; ге-
рачы праца шахцёраў Данбаса і братаў
далаго гарнякоў і металургаў Урала.

У цэнтры рамана — лёс інваліда Айчы-
най вайны, палкоўніка Каваленкі, якога
аднаважваюць выбаюць за старшыню
калгаса. Прынесшы ў калгас франтавы
вопат, выпрабуючы ў баях лёсоў да
Айчыны, палкоўнік нянавіць да захопнікаў,
герой-палкоўнік узначальвае калгаснікаў,
якіх напружана працуюць над аднаўле-
нем і адбудовай сельскай гаспадаркі
Украіны.

Юры Яноўскі вядомы як пісьменнік-ра-
мантык. Романтычная ўзнятаць уладсцава

і новаму яго твору. Побач з гэтым прык-
метны і новыя рысы ў творчасці Яноў-
скага: імкненне да дакладнага рэалі-
стычнага малюнка, да трапнай бытавой
дэталі, да выразнай партрэтнай харак-
тарыстыкі. Жывы струмень рэвалюцыйнай
рамантыкі саргавае усе гэтыя творы рэалі-
стычнымі карцінамі, асвятляе іх імкненнем
да будучыні, яшчэ больш светлай і цудоў-
най, чым нашае выдатнае сёння.

Новы раман «Мы разам былі ў бай»
заканчыў Юры Смолич. Яго твор прысвечаны
памяці загінуўшых рэвалюцыйна-
наступнаўшых рэвалюцыйнаў.

Іван Ле разам з Александром Левадай
заканчыла раман «Наўднёвы Запад», які
прысвечаны баявым справам 2-га Украін-
скага фронту. Александр Капыленка за-
кончыў раман «Лейтэнанты». Раман пра
аднаўленне Днепрагэса напісаў Сімен
Склярачка.

Вялікую цікавасць выклікаў новы ра-
ман маладога пісьменніка Васіля Каза-
чэнікі «Новыя палы». Надаўна гэты твор
абмяркоўваліся на паседжанні Прэзідума
Саюза імяніцак Украіны.

Працуюць над новымі творамі таксама
Андрэй Галоўка, Александр Ганчар, Яфім
Марціч, Пятро Казанюк, Ірына Вільдэ,
Іван Сенчанка, Натан Рыбак — ды, па
сутнасці, усе украінскія празаікі.

Так рыхтуецца да юбілея украінская
проза. Не менш дзеясна рыхтуецца да
яго і украінская паэзія. Заканчае новы
зборнік вершаў Максім Рыльскі. Умоц-
нена працуе Паўло Тычаня.

Мікола Бажан хутка закончае новую
паэму, якая прысвечана вялікім геніям ча-
лавецтва Леніну і Сталіну.

Надаўна Леанід Первамайскі пазнаёміў
імяніцак Украіны грамадскасць са сваім
новым творам, раманам у верхах «Малодосць
Брата». Першы раздзел рамана ўжо
апублікаваны ў часопісе «Айчына». Раман
прысвечаны герачным справам комсамоль-
цаў у перыяд грамадзянскай вайны і па-
чатку аднаўлення перыяда. Заклучны
раздзел рамана паказвае героя пазмы па-
лкоўнікам, камандзірам дывізіі, якая зма-
гаецца пад Сталінаградом.

Андрэй Малышка надаўна апублікаваў
паэму «Марыя» і цяпер піша новую. Сава
Галаваніўскі, падобна М. Бажану, прысв-
яціў свой новы твор адлюстраванню вобра-
за В. І. Леніна, аднак, выбраў новы пер-
ыяд у жыцці Владзіміра Ільіча: напер-
адні Кастрычніцкага штурма, работа
правадзіра па падрыхтоўцы ўзброенага на-
пустаўня рабочых і сялян.

Многа і ўпарта працуюць паэты Владзі-
мір Сасюра, Паўло Усэнка, Мікола Нагі-
н

біда і многія іншыя. Усё больш упэўнена
гучаць галасы маладых паэтаў. Сярод іх
вылучаецца Мікола Руднік, які надаўна
вырушыў з радоў Савецкай Арміі і веліка
удала дэбютаваў сваімі добрымі вершамі.
Торш у параўнанні з прозай і паэзіяй
абсцягаць справы ў драматургіі.

Вядома, што ў мінулым украінскай дра-
матургіі мела значныя поспехі. І цяпер у
гэтых працягвае з поспехам ісці выдат-
на п'еса А. Карнейчука «Прыезджайце ў
Званкавое», адзначена як адзін з найбольш
значных твораў украінскай літаратуры ў
пасляваенны перыяд. Не выходзіць са
сцэны тэатра і даваенныя п'еса А. Карней-
чука — «Платон Крчач», «Гібель эскад-
ры», «У стэпах Украіны».

У кастрычніку мінулага года ў Харкаве
адбылася прэм'ера драматычнай пазмы
І. Качэргі «Яраслаў Мудры», якая выклі-
кала ажыўлення водгукі. І ўсё-ж, якімі ні
былі-б значымі і прыемнымі гэтыя фак-
ты, нельга не наракаць на тое, што за
апошніы месяцы украінскай драматургіі не
парадавалі глядачоў новымі цікавымі
п'есамі. Бясспрэчна, такія п'есы шпудца.
Аднак, пішуча, трэба сказаць, надзвычай
малодна, бо грамадскасць пра іх пакуль
што яшчэ нічога не ведае.

Падрыхтоўка да 30-годдзя Вялікага
Кастрычніка не толькі актывізавала
імяніцак Украіны, але і выклікала талена-
вітую моладзь. У чэрвені і ліпені пра-
водзіцца ў Кіеве рэспубліканская нарада ма-
ладых імяніцак Украіны. На нараду з'едуцца
да 100 маладых паэтаў, празаікаў, дра-
матургаў з усіх абласцей рэспублікі.

Не вельмі даўно закончыўся рэспублі-
канскі конкурс на лепшую аповесць і
раман да 30-годдзя Кастрычніка. Конкурс
быў абвешчаны ў лістападзе мінулага
года. 1-га мая закончыў прымём твораў.
Усяго падзедаў на конкурс 93 рукапісы,
якія дасланы з усіх абласцей рэспублікі.

15 чэрвеня закончыўся конкурс на леп-
шую савецкую п'есу. Камітэтам па спра-
вах мастацтва пры Савецкім Міністраў УССР
атрыманы 424 п'есы. Гэты конкурс, бес-
спрэчна, дапаможа выявіць невядомых
цяпер таленавітых драматургаў і перада-
дзіць адстаўленне драматургіі.

Такія ў агульных рысах карціны пад-
рыхтоўкі да слаўнага юбілея савецкай
дзяржавы. Украінскія імяніцак жада-
юць вартга сустрэць вялікае свята са-
вецкага народа. Няма сумнення, што са-
вецкі народ атрымае да 30-годдзя рад
новых значных твораў, напісаных імяні-
цак Украіны, твораў, якія засведчаць
новы ўздым украінскай савецкай літа-
ратуры.

Мікола РУДЭНКА

Заўважыў я, што ардэны
Цябе цікавяць, сын, сагонны.
Не, ты краніся сівізны,
Што без пары лягла на скроні.

Калі-б ты мог—ты-б прачытаў
Па ёй, нібы па вернай кізе,
І колькі я нацэй не спаў,
І колькі іх праспаў на крызе,

Прылётшы ў багню або ў снег,
Пад ліўнямі і на морозе.
Шмат сабраў давалася мне
Навекі страціць па дарозе.

СЫНУ

Я мерзнуў, смагаю гарэў,
І паміраў, каб зноў ажыць мне,
На бальшаках пад стогны дрэў
І ў спаленым калгасным жыце.

Уброд ішоў я, плыў упаў.
Ледзь крылле смерць не закралала.
Мяне у пене перапраў
Крывавай крыгай накрывала.

Калі уздрыгнуў кравід,
Здавалася пад гул гарматы,
Што выйбёўся ўжо свет з арбіт,
Як вочы мёртвага салдата...

Уставала сонца з-за дуброў,
Для нас суровыя дарогі
Праменнем асвятляла зноў
Да помсты і да перамогі.

Мы зналі,—прыдзеце ў Барлі.
Заўчасна пасівелі гэтак,
Скрозь дым пажараў, пыл руін
Упэўнена ідуць да мэты...

Ды я прайшоў-бы, калі-б мог,
Хочь і яшчэ раз шлях той трудны,
Каб гэтым я цене збарог
Ад сівізны ваенных будняў.

Пераклад з украінскай
М. АУРАМЧЫКА.

Л. САНАУ

Маладыя пісьменнікі Савецкай Украіны

Пісьменнікі Савецкай Украіны рыхтоў-
ца да 30-годдзя Кастрычніка. У агульным
ажыўлены і ўдэме літаратурнага жыцця
на Украіне пасля гістарычных рашэнняў
ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У на пытаньніх
ізаляцыйнай працы значнае месца займаюць
намаганні маладога пакалення нашых
імяніцак Украіны, якое ў гады вайны і ў
першыя пасляваенныя месяцы прышло ў лі-
таратуру з багатым жыццёвым вопытам,
талантам і палымнай любоўю да савецка-
га чалавека.

З поўным правам можна гаварыць аб
тым, што новае імяніцак папаўненне,
якое загартавалася ў агні вайны і прайшло
суровую школу жыцця і барацьбы ў радах
Савецкай Арміі, у партызанаў, у падполлі
і на працоўным фронце, смела і актыўна
ўключаецца ў літаратурны працэс, уносіць
і свой уклад у росквіт украінскай савец-
кай культуры.

Імёны такіх празаікаў як Александр
Ганчар, Васіль Казачэнка, Якаў Баш,
Леанід Сярпілін, Віталій Пятлэван,
такіх паэтаў як Платон Варанько,
Мікола Руднік, Марыя Пазанская, Наум
Ціхі, Александр Пыдсуха і іншых маладых
літаратараў шырока вядомы чытачам
Савецкай Украіны.

Адначасова вартга адзначыць, што Са-
вецкая Украіна высунола таксама і такіх
маладых рускіх імяніцак, як Пятро
Віршгара і Віктар Нікрасюв, кнігі якіх
атрымалі шырокае папулярнасць у нашай
краіне.

Вобраз абароны сацыялістычнай бань-
каўшчыны быў цэнтральнай фігурай украін-

скай літаратуры ў перыяд Вялікай Айчы-
най вайны. Воіны Савецкай Арміі, партыза-
ны, падпольшчыкі з'яўляюцца асноўнымі
героямі твораў, якія выйшлі на Украіне ў
першыя пасляваенныя годзе.

Старшы лейтэнант Юрыя Бранскі, ма-
лодшы лейтэнант Яўгеній Чарныш, ваенны
фельчар Шура Яснагорская і радыва баяц
Хама Хацкі (апавесці «Альпы» і «Бла-
кітны Дунай» Александра Ганчара), па-
дпольшчык-професар Буйко (аднаімяная
апавесць Якова Баша), малады партызан
Юрко («Атэстат сталасці» Васіля Каза-
чэнікі), капітан Сяргей Белаяноў і падпол-
шчык Ірына Стратовіч («Світанне» Ле-
аніда Сярпіліна) увавасяляюць герачны по-
двэг савецкіх людзей ў гады Айчынай
вайны.

Мастацкая сіла гэтых твораў, глыбіня
і выразнасць псіхалагічных характары-
стык герояў—неаддолькая. Аднак, несумня-
на, што ёсць у характары герояў і іх па-
водзінах і агульных рысах, уладсцявая
людзям савецкай эпохі, якія дазваляюць
зрабіць рад вывадаў і абгульчэнняў.

Маладыя украінскія імяніцак, аўтары
раманнаў і апавесцяў мінулага года ім-
кнуцца вырашаць у сваіх творах сур'езныя
проблемы, даць шырокае карціны нашага
жыцця ў ваенны час. Яны ўжо не зада-
вальваюцца аднымі толькі апісальнымі за-
малюнкамі баявых абстаўнаў. У цэнтры іх
увагі—характар савецкага чалавека—яго
святлагляд і псіхіка.

Энгельс у свай час пісаў, што ў пролет-
тарскай дзяржаве «воіны павінны будучы
стаць мацнейшымі, спрытнейшымі, больш

інтэлігентнымі, чым тыя, якіх можа даць
сучаснае грамадства» (Маркс і Энгельс,
Творы, т. III, стар. 463).

Герой аднаго з найбольш яркіх і цікавых
твораў украінскай прозы апо ніх год,
апавесці Александра Ганчара «Альпы»—
старшы лейтэнант Юрыя Бранскі ўвавобіў
ў сабе лепшыя рысы новага пакалення са-
вецкіх людзей. Юрыя Бранскі—чалавек
перадавога святлагляду. Ён добра разуме-
е, што фронт—вялікая школа выхавання
чалавека, што на вайне нельга быць ізаля-
ваным, адарваным ад калектыва, нельга
замыкацца ў вузкае кола асабістых пра-
жыванняў. Юрыя ставіцца да сваіх ваен-
ных абавязкаў з энтузіязмам, павагай, ад-
дэчна ўвесь здабыты ў баях вопыт і
энергію. Ідэіная мэтанастраванасць дапа-
магае Бранскаму пераадолець цяжкасці
ваеннага паходу праз Альпы.

У вообразе Юрыя Бранскага і яго
баявых таварышоў, якіх горда нясучы сцяг
свабоды і чалавечасці па зямлі еўрапейскіх
краін, знайшла сваё ўвасобленне ідэіная
і маральная перавага савецкага чалавека
над людзьмі буржуазнага свету. Магутнае
паучэцтва савецкага патрыятызма, светлая
мара аб будучыні, яснае ўсведамленне
вялікай мэты нашай барацьбы, глыбокая
маральная чыстата—вось галоўныя якасці
чалавека сацыялістычнага грамадства,
таленавіта паказаныя імяніцак у апо-
вясцях «Альпы» і «Блакітны Дунай». Рэ-
валюцыйна-романтычная традыцыя Горька-
га і Фадзеева робіць вельмі добратворны
ўплыў на таленавітага украінскага імяні-
цак, імяніцак вялікіх творчых магчы-
масцяў.

Несумнянна цікавасць уварулюць та-
каса апавесці Васіля Казачэнікі «Атэстат
сталасці» і Якова Баша «Професар Буй-
ко»—імяніцак Украіны, якія, праўда, пачалі лі-
таратурную працу некалькі раней, але, па
сутнасці, зрабілі першыя сур'езныя крокі ў
сваім творчым развіцці толькі ў апошні
час. З двух гэтых твораў вартга аддзя-
чы

перавагу апавесці «Атэстат сталасці», якая
напісана ярчай і глыбей, чым адзначана
некаторым схематызмам і нарысным харак-
тарам кніга аб кіеўскім хірургу, актыў-
ным падпольшчыку професару Пятры
Міхайлавічу Буйко. Аднак, у абодвух гэ-
тых творах увавоблены рэальныя рысы
жыцця і герачнай барацьбы украінскага
народа ў гады фашысцкай акупацыі і,
дзякуючы гэтаму, яны знайшлі шлях да
сэрца чытача.

Васіль Казачэнка ў асноўным правіль-
на і паспяхова вырашыў у сваёй апавесці
і больш цяжкаю, псіхалагічную задачу.
Яго герой—малады украінскі калгаснік
Юрко, партызан, а пазней салдат Са-
вецкай Арміі, праходзіць у апавесці шлях
ад найбуй юнацкай рамантыкі і неўва-
домленай прагі падзіва да актыўнага
і самаадданнага служэння Радзіме. Гэты
працэс духоўнага росту героя раскрываец-
ца ў творы пры дапамозе перакананых
псіхалагічных характарыстык і матыроў-
ка. Юрко цяжка пераадолець невыразны
дзіцячы ўнуўленні аб наваколлі са-
праўдасці; некаторую залішнюю паспелі-
васць і баявы запал, якія занадта экспансі-
васць не заўсёды ўдаецца падпарадкаваць
патрабаваням рэвалюцыйнай мэтаадагна-
сці, вытрымкі, суровай партызанскай дыс-
цыпліне. І ўсё-ж ён знаходзіць у сабе
досыць сіл, каб вытрымаць з гонарам адка-
ны экзамен на атэстат сталасці. І ад таго,
што аўтар увесь час уважліва сочыць за
яго перажываннямі, імкненца раскрыць яго
думы, надзеі, паглыбляецца ў харак-
тарыстыку яго мары аб будучыні, вообраз
маладога героя становіцца для нас яшчэ
больш блізім і зразумелым.

З дзюма апавесці «Пасля вайны» і
«Світанне» выступіў за апошні год мала-
ды украінскі імяніцак Леанід Сярпілін.
Гэты творы прысвечаны жыццю савецкай
моладзі ў гады вайны і ў першыя пасля-
ваенныя дні. Аўтар імкненца вырашыць
цікавыя маральна-псіхалагічныя праблемы,

... І ўсё, нібы ў казцы, збылося сёння—
Дзіцячы мары, юнацкія сны...
Не пазна, хоць замазавь цёмныя скроні
Праблема халодным дымкам сівізны.

Не рана, бо сэрца ў трывогах даспяла,
А той, хто правярнуў душу ў агні—
Адкрыта, як мужым належыць, і смела
Страчае цяжка і шчасныя дні.

Хто ішоў юнаком праз зімы завіруху,
Хто ў нетрах глухіх не сустрэнуў дабра,
Таму час адведць шаленства і скруху
І зноў расвітаць, як каліне, пара.

Усім сэрцам, як моладасць любіць.
Навекі,
Як сталасць даводзіць. Як мужнасць
вядзе—
Насупраць усім... Жалкаванна, апекі
Для сэрца не трэба, мой сабра... хадзем!
Хадзем... скрозь агонь? О, найжо табе
мала

Спакою, штодзённага шчасця, цяпла...
Ударыла бора і замалама,
І ўдалеч судно панясло без вясла.

Хадзем... У нязведаны шлях?
Ад спакою—
На бурны няўтомнай глухіх сляды.
Сусветныя ветры магутнай рукою
Выследна спакрой твой зямля... Назаўжды,
Ударыла бора і замалама,
І ўдалеч судно панясло без вясла.

Усё чым ты жыў, што тварыў ты
узнёсла,
Што казкою грала і песняй цвіло,—
Тваім на світанні зрабілася лёсам,
І лёс твой з чужымі з'яднала, зліло.

Не вартга і жыць было-б—рацыю маеш,—
Калі-б у той спробы для мужнасці міг,
Парвалася, быццам-бы нітка гітала,
Згуртованасць думак і песень тваіх.

Да заўтрашніх бурпрыглядаць даволі—
Не вартга казкою табе жыць і спаваць,
Калі-б ты не здолеў уласную долю
З бунтоўнаю доляю песень з'яднаць.

Ты ведаш сам і не трэба падоўгу
Даводзіць, каб верылі шчыраці слоў:
Не песня табе выбрала дарогу—
Ты сам сваёй песні дарогу знайшоў.

Ты ведаў: так будзе. Ты светам валодаў,
Нібы гаспадар, ты ішоў па зямлі.
Не інашма — ранкам сірыны заводаў
Трывожную вестку табе падалі.

Ты ведаў: так будзе. Змяніў ты у часці
Адзене сваё на адзене байца.
Есць грозная радасць, суровае шчасце—
На смерць іна вернасць стаецца да канца.

(Храпе грузавік). Палымным,
няцярпным
Удаўся ты, сабра... (На буру! На бой!)
Пакорлівы цёплага рукі ў цемры.
(Мы рушым!) Бывай... Да сустрэчы...
(Спакой).

І толькі гранічным слупом, што страдало
У шлях невядомы напрамак дае,
Згадаеш сваё развітанне, й тугою
Пыл ляжа тады на ўспаміны твае.

Не свеціцца ў вокнах. Здаецца,
ён вымер,
Той дэрвеньскі Кіеў... Начы галасы

З трывогаю чужы чыгуны Владзімір
І хмура глядзіць на намы лясны.

Сустрэліся грозная ветры ў непакоры,
Два штурмы упарта спаяліся ўгары,—
Сурова гудзе, быццам мачта на моры,
Страчаючы іх, асакар на Дняпры.

А ты? Што сустрэнеш, у шлях які
выйшаў?

Куды цябе грозны прыбой панясе?
Ірпень за табою і ўжо Карастышаў
Наволі ўстае над прыціхлым шасце.

На ўсходзе прабілася проблескі рання,
Як погляд з-пад хмурых калматах
павет.

Нібы на выселле, ў зліўным убаранні
На захад, на захад машына павіве.

У небе гудуць бамбавозы... Патроўі
Дыханне і хуткасць вадзіцель-баен.
Каго ты пакінуў там? Жонок? Герояў?
Свае рукапісы... Найжо ім канец?

Ты вернешся... Годы? Тугою якою
Нібытскі пакрылі оагкіты лясюў.
З дзіцём развітаўся, з малаю дачкою—
Дзіўчына сустрэне, як прыдзеш дамоў.

Навошта ўспамінам душу ты разбурыў?
Машынаю мершы не версты—гады.
Жытомір пад бомбамі... Мёртвы
Праскураў...

(Бывай). Да сустрэчы... (А мо'
назаўжды?)

Ізноў над віноўкамі песні ірэдзе
Нагадае даўнія ноцы і дні—
Шуміць Украіна, гарыць Украіна,
Паўнеба палае ў агні!

Паўнеба палае... Світанне ірэдзе
Вішнёвым адзеннем на кручач Дняпра,
Як радасць далёкая, нібы надзея —
Не можа загаснуць, не хоча згараць.

Паўнеба палае... ў тым полымі Кіеве,
Асцелены ім Галасеўскі лес.
І выюць гарматы, і сцежкі лясныя
Засяены трупамі банды з эс-эс.

Равы на майданах. Драты. Барыкады.
Жанкі ў супроцьгазах.—І ў гэтыя дні,
У цяжкіх дні, ад варажых
снарадаў

Найлютая смерць не пужае ані.

Масты ічэ ляжаць над глухою вадою.
Сіную пароходы ў абодва канцы.
Але ўжо ваколіцы дышучы бядою—
Трамаем на фронт выздаюць байцы.

Ды гэта прамова. Не дзеці, а ўнукі
Усвадомляе, якая чакала бада.
Шчэ ціха ад Оржыцы і да Прылукаў,
Шчэ спіць Акунаў і Келсберда.

Шчэ доўга спляць будзе вочы нам
порах,
Пераклаў з украінскай мовы
Уд. ШАХАВЕЦ.

МАЛАДОСЦЬ БРАТА

(Урывак з IX раздзела рамана)

З трывогаю чужы чыгуны Владзімі

